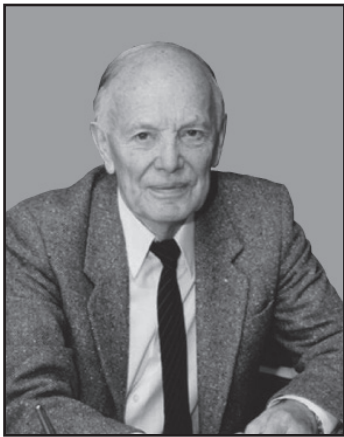




ПАМ'ЯТІ ПРЕЗИДЕНТА НАН УКРАЇНИ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ БОРИСА ЄВГЕНОВИЧА ПАТОНА



ЗАЛИШАТИСЬ ОПТИМІСТОМ, НЕЗВАЖАЮЧИ НА НЕГАРАЗДИ

Формула щастя, стверджував академік Б.Є. Патон, полягає в тому, щоб твої життя та діяльність були потрібні людям. Секрет творчого довголіття видатного вченого і організатора науки полягав у ставленні до роботи, до справи, що була для нього сенсом усього життя. Робота, навіть виснажлива, лишалася цікавою та корисною, захоплювала і приносила задоволення. Взірцем для формування характеру майбутнього лідера української науки був батько — академік Євген Оскарович Патон.

Засновник національної школи електрозварювання у 1943 р. першим отримав звання Героя Соціалістичної Праці. Золота зірка номер один втілювала визнання видатного внеску вченого у вдосконалення технології зварювання корпусів Т34, кращого танку Другої світової війни.

У свою чергу, син, Борис Євгенович Патон, через 55 років став першим Героєм України. Це почесне звання він отримав за самовіддане служіння науці, видатні досягнення у зварюванні та спеціальній електрометалургії, що сприяли визнанню та утвердженню авторитету вітчизняної науки у світі. Варто нагадати, що до своєї смерті Борис Євгенович був найстаршим як за віком, так і за строком перебування на посту Президента державної Академії наук у світі. Також він лишився єдиним у світовій практиці керівником — ровесником Академії наук. Їх дати народження (27 листопада 1918 р.) повністю збігалися.

Можна вважати, що трудовий шлях Б.Є. Патона почався 22 червня 1941 р. День захисту диплому припав на перше бомбардування Києва. Далі була робота інженером на заводі «Червоне Сормово», науковим співробітником Інституту зварювання, евакуйованого до Нижнього Тагіла, повернення у звільнений Київ. Він працював завідувачим відділу, заступником директора Інституту електрозварювання з наукової роботи. Після смерті Є.О. Патона Борис Євгенович у 1953 р. очолив Інститут. Визнанням досягнень ученого стало його обрання у 1962 р. на посаду Президента Академії наук України. Наукова діяльність лишалася пріоритетним напрямом роботи Б.Є. Патона. Про це однозначно свідчить епізод, що стався у 1975 р.

Президент Академії наук СРСР М.В. Келдиш написав заяву про відставку. Своїм наступником він бачив Бориса Євгеновича. Кандидатуру підтримав Л.І. Брежнєв. Він доручив секретарю з ідеології ЦК КПРС М.А. Суслову

обговорити це питання з Б.Є. Патonom. Відмова останнього не просто була неочікуваною, але могла розглядатись як незгода з «генеральною лінією партії». Однак Борис Євгенович лишався непохитним. «На таку посаду з-під палки не заганяють» — такою була його остаточна відповідь.

Від самого початку в трудовій діяльності Б.Є. Патона наукові розробки безпосередньо поєднувалися з вирішенням практичних завдань, що стояли перед економікою країни в найскладніші періоди її історії. Так було під час війни, у Нижньому Тагілі, потім у період відновлення народного господарства, епоху розгортання досліджень космосу, час розбудови незалежної України. Варто лише пригадати розробки інноваційних технологій зварювання під водою, у відкритому космосі, електрозварювання м'яких тканин. Створені на їх основі під керівництвом ученого зразки нового устаткування діставали широке застосування в багатьох галузях народного господарства, значно збільшували виробничі можливості, забезпечували підвищення продуктивності праці.

Успішне розв'язання проблем, що поставали перед ученим, ґрунтувалося на досягненнях фундаментальної науки. Її розвитку Б.Є. Патон як Президент Національної академії наук України приділяв особливу увагу. Якщо на початкових етапах напрями академічних досліджень зумовлювалися практичними завданнями, що ставилися перед науковцями в період індустріалізації та післявоєнної відбудови, то вже починаючи з 1970-х років, навпаки, саме результати фундаментальних досліджень розглядалися як джерело визначення напрямів подальшого розвитку економіки країни.

З моменту проголошення незалежності, у непростих умовах економічних перетворень, у центрі уваги Б.Є. Патона опинилися питання адаптації української науки до роботи в умовах ринкової економіки, підтримки авторитету і престижу праці вчених, підготовки молодого покоління науковців, активізації інноваційної діяльності, розвитку наукових зв'язків академічних установ із зарубіжними партнерами. Поєднанню теоретичних і практичних складових діяльності наукових установ НАН України сприяли організація за ініціативою Б.Є. Патона семи регіональних академічних наукових центрів, що охопили всі області України, започаткування технопарків, покликаних об'єднати зусилля наукових і бізнес-структур для спільної розробки інноваційних товарів та послуг, здатних забезпечити конкурентоспроможність українських підприємств на глобальних ринках.

У найважчі періоди історії Борис Євгенович Патон лишався лідером, прикладом, здатним своїм ставленням до справи об'єднати наукові колективи у вирішенні непростих завдань, що диктував їм час. Світла пам'ять про видатного вченого і організатора науки житиме в серцях тих, хто мав щастя працювати з ним особисто, у наукових здобутках і справах, започаткованих Б.Є. Патonom.

Редакційна колегія журналу